

Afdeling
Radiotherapie
Oncologie

INFORMATIE VOOR DE PATIËNT

Bestraling van schedel en hersenen

Inhoud

Voorwoord	3
1. De CT-simulatie	4
2. De bestraling	6
3. Mogelijke nevenwerkingen en advies	7
3.1 Vermoeidheid	7
3.2 Haarverlies	7
3.3 Droge of jeukende huid	8
3.4 Hoofdpijn, misselijkheid en braken	8
4. Nazorg	9
5. Persoonlijke nota's en vragen	11
6. Contactgegevens	12

Voorwoord

Binnenkort wordt u verwacht op de afdeling Radiotherapie voor uw eerste bestralingsbehandeling.

De behandeling van een tumor in de hersenen is bij iedere patiënt anders. U kunt een bestraling krijgen van de volledige hersenen, maar het is ook mogelijk dat slechts een deel van de hersenen bestraald wordt. Voor elk van deze bestralingsmogelijkheden zijn er specifieke aandachtspunten waarvoor we u deze brochure ter beschikking stellen. In deze brochure kunt u lezen hoe de behandeling verloopt en vindt u nuttige tips en adviezen om mogelijke bijwerkingen, veroorzaakt door de bestraling, te voorkomen of te behandelen.

De informatie is algemeen van aard; wat we beschrijven geldt voor de meerderheid van de patiënten. Uw individuele situatie kan daar in een aantal opzichten van afwijken. Uiteraard is deze folder slechts een hulpmiddel. Het persoonlijk overleg met uw arts en met de andere medewerkers van het behandelend team blijft belangrijk.

Graag beantwoorden wij tijdens uw behandeling uw vragen en willen wij u met persoonlijke adviezen bijstaan.

De medewerkers van de afdeling Radiotherapie

1. De CT-simulatie

- De CT-simulatie gebeurt met (indien slechts een deel van de hersenen bestraald wordt) of zonder (indien de volledige hersenen bestraald worden) toediening van contrastvloeistof. Dit is steeds volgens voorschrift van de arts.
- U hoeft hiervoor **NIET** nuchter te zijn; wij raden echter wel een licht verteerbare maaltijd en water aan om mogelijke ongemakken te voorkomen.
- U wordt door de verpleegkundig technoloog in een comfortabele houding (ruglig) op de CT-tafel gepositioneerd.
- Voor bestraling ter hoogte van het hoofd dient er een hoofdmasker gemaakt te worden.
 - De bestraling van het hoofd moet heel nauwkeurig gebeuren. Het is daarom belangrijk dat u uw hoofd niet beweegt en steeds in dezelfde houding ligt. Omdat dit niet makkelijk is, wordt er voor u een hoofdmasker op maat gemaakt. Dit is een kunststof afdruk van uw hoofd.

- Het hoofdmasker heeft dus geen beschermingsfunctie, wat veel mensen ten onrechte denken. Het maken van een hoofdmasker is niet pijnlijk en duurt ongeveer 10 tot 15 minuten.
 - Tijdens het positioneren op de CT-tafel wordt er gevraagd uw bril, contactlenzen, oorkingen, pruik en dergelijke te verwijderen. Er wordt een gepast kussen onder uw hoofd gelegd zodat u comfortabel ligt.
 - Het materiaal van het masker wordt soepel gemaakt door het op te warmen. Nadien wordt het over uw hoofd gelegd en vastgeklikt aan de behandelingstafel. Bij aanvang is het hoofdmasker eventjes warm maar dit verdwijnt snel bij het uitharden van het masker. Het masker neemt dan de volledige vorm van uw hoofd aan. U kan er vrij door ademen en kijken maar niet bewegen. Gedurende het hele proces is er steeds iemand bij u in de buurt.
 - Vervolgens wordt de CT-simulatie genomen en worden er kruisjes op het masker gekleefd.
 - Vervolgens wordt het bestralingsmasker verwijderd.
- Indien er nog verdere onderzoeken nodig zijn, wordt dat met u besproken.

2. De bestraling

- De verpleegkundig technoloog zal u vragen op de behandelingstafel plaats te nemen. U zal elke dag op identieke wijze gepositioneerd worden op de behandelingstafel.
- De juiste positionering wordt dagelijks gecontroleerd door middel van beeldvorming.
- Bij bestraling met hoofdmasker:
 - Verwijderen van haarspelden, bril of contactlenzen, gehoorapparaten of de pruik.
 - De verpleegkundig technoloog zal uw persoonlijk hoofdmasker aanbrengen. Dit masker zal gedurende de volledige behandeling bewaard worden op de afdeling.
- Wekelijks zal de verpleegkundig technoloog u naar de ernst van uw nevenwerkingen vragen en deze noteren in uw medisch dossier zodat dit van dichtbij kan opgevolgd worden. Voorbeelden hiervan zijn eventuele pijn, huidreactie...
- Eénmaal in de week wordt uw lichaamsgewicht gecontroleerd en genoteerd in uw dossier.

3. Mogelijke nevenwerkingen en advies

3.1 Vermoeidheid

- Radiotherapie geeft afvalstoffen af die door het lichaam moeten verwerkt worden. Het herstel van gezond weefsel dat slechts gedeeltelijk is bestraald en het verwijderen van vernietigde kankercellen kost het lichaam extra energie. Hierdoor kunnen patiënten tijdens hun behandeling last hebben van vermoeidheid. Daarbij dienen gezonde lichaamscellen die bestraald zijn de toegebrachte schade terug te herstellen en zijn er nog verschillende andere factoren waardoor vermoeidheid kan optreden zoals het dagelijks heen en weer reizen naar onze afdeling, de spanningen vanwege de ziekte, de onzekerheid...
- Advies: door een aangepast levensritme, gezonde voeding en voldoende water te drinken kan men deze klachten beperken.

3.2 Haarverlies

- Bij bestraling van de hoofdhuid zal het haar uitvallen ter hoogte van de bestralingsvelden ongeveer 3 weken na het begin van de therapie. Toch bestaan er individuele verschillen. Haarverlies zal afhankelijk zijn van de totale dosis bestraling, de techniek en hoeveelheid bestraling per behandeling. Afhankelijk van de bestralingsdosis, kan haaruitval definitief zijn. Haaruitval gaat soms gepaard met 'haarpijn' en jeuk. Vraag meer informatie aan de arts.
- Adviezen:
 - Laat lang haar vooraf kort knippen.
 - Een pet, sjaaltje of pruik kunnen tijdelijk een oplossing bieden. Indien u een pruik wenst, kan u dit bespreken met de sociaal verpleegkundige bij het simulatiegesprek.

3.3 Droge of jeukende huid

- Na twee weken kan de huid rood en gevoelig worden. Nog later kan de huid rood en schilferig worden en kunt u jeuk ondervinden.
- Advies:
 - Was uw haar met babyshampoo.
 - Gebruik een zacht washandje en een zachte handdoek.
 - Dep uw huid voorzichtig droog (niet wrijven).
 - Stel de bestraalde huid tijdens de bestralingsperiode tot een jaar na het einde van de behandeling niet bloot aan direct zonlicht of ga niet onder de zonnebank.
 - Wanneer er weinig of geen haar staat op de bestraalde hoofdhuid, gebruik dan Xeracalm AD crème. (deze wordt u meegegeven tijdens uw eerste bestraling)
 - Gebruik op de bestraalde huid verder geen verzorgingsproducten, vermijd vooral geparfumeerde of zinkhoudende producten.
 - Gebruik op de bestraalde huid geen kleefpleisters.
 - Bescherm de bestraalde huid tegen de wind.

3.4 Hoofdpijn, misselijkheid en braken

- Hoofdpijn, misselijkheid en braken kunnen een gevolg zijn van hersenoedeem (vocht) door de bestraling. Meestal kunnen deze bijwerkingen met pijnstillers, anti-misselijkheidsmiddelen of met corticoïden behandeld worden. Mochten deze klachten in hevige mate aanwezig zijn, dan dient men contact op te nemen met de behandelend arts.
- Voldoende rust nemen, drukte, lawaai en fel licht vermijden.

4. Nazorg

- Controle bij de radiotherapeut na 6 weken.
- Afspraken omtrent bewaren bestralingsmasker: bij het einde van uw behandeling krijgt u het bestralingsmasker mee naar huis. Dit dient nog een jaar bewaard te worden. Mocht nog een verdere behandeling nodig zijn, kan het opnieuw gebruikt worden.
- Huidverzorging: gebruik tot een jaar na het einde van de bestraling een sunblock (P50+) op de bestraalde hoofdhuid.
- Auto besturen: Als u een hersenoperatie ondergaan heeft, of als er aan de hersenen een afwijking is vastgesteld, mag u gedurende een bepaalde periode geen voertuig besturen. De Belgische wet schrijft een termijn voor van minstens 6 maanden na de diagnose. Hebt u twijfels, dan kunt u terecht bij uw arts.

Radiotherapie

Diensthofd: Dr. Bral

Radiotherapeuten-oncologen: Dr. Roelstraete, Dr. Vancleef,
Dr. Verbeke

Hoofdverpleegkundige: Vandamme Kathleen

Adjunct-hoofdverpleegkundige: Vermeersch Laura

*Contactgegevens van onze dienst vindt u aan de achterkant van
de informatiebrochure.*

6. Contactgegevens

Campus Aalst

Moorselbaan 164 - 9300 Aalst

Secretariaat

Tel: 053/72.44.79 – Fax: 053/72.44.19

Radiotherapie-onco.aalst@olvz-aalst.be

Sociaal verpleegkundige/maatschappelijk werkster: 053/72.40.15

Bestralingstoestellen

- Versato (wachtzaal 8, blok F-1): 053/72.44.07
- Versa (wachtzaal 9, blok F-1): 053/72.42.46
- Novalis (wachtzaal 6, blok F-1): 053/72.87.13
- Unique (wachtzaal 7, blok F-1): 053/72.44.78

CT-simulator

- Wachtzaal 5, F-1 blok: 053/72.43.30

Disclaimer

De informatie in deze brochure is van algemene aard en is bedoeld om u een globaal beeld te geven van de zorg en voorlichting die u kunt verwachten. In iedere situatie, en dus ook de uwe, kunnen andere adviezen of procedures van toepassing zijn. Deze brochure vervangt dus niet de informatie die u van uw behandelend arts reeds kreeg en die rekening houdt met uw specifieke toestand. Zijn er na het lezen van deze brochure nog vragen schrijf deze eventueel op en bespreek ze in ieder geval met uw behandelend arts.

Versie 4/04/2023

Goedgekeurd door dr. Samuel Bral